

Sygn. akt	II AKa 15/14
-----------	--------------

WYROK			
W IMIENIU			
RZECZYPOSPOLITEJ			
POLSKIEJ			
		Dnia	13 marca 2014 r.
Sąd Apelacyjny II Wydział Karny w Rzeszowie			
w składzie:			
	Przewodniczący:	SSA Stanisław Urban	
	Sędziowie:	SSA Zbigniew Różański (spr.) SSA Edward Loryś	
	Protokolant:	st. sekr. sądowy	Halina Rączy
przy udziale Prokuratora Prokuratury Apelacyjnej w Rzeszowie			
- Mariusza Chudzika,			

po rozpoznaniu w dniu 13 marca 2014 r.

sprawy **T. W.**

oskarżonego z art. 258 § 2 k.k., art. 280 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k., art. 280 § 2 k.k. w zb. z art. 157 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k.

na skutek apelacji wniesionej przez prokuratora Prokuratury Okręgowej w T.

od wyroku Sądu Okręgowego w T.

z dnia 4 grudnia 2013 r., sygn. akt II K 28/13

I. **zmienia** zaskarżony wyrok w ten sposób, że **uchyla** orzeczenie o zadośćuczynieniu na rzecz S. M., zawarte w punkcie II. 2b, oraz J. P. (1), zawarte w punkcie III. 2b,

II. w pozostałej części zaskarżony wyrok **utrzymuje** w mocy,

III. **zwalnia** oskarżonego od uiszczenia kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze, a wydatkami tego postępowania **obciąża** Skarb Państwa,

IV. **zasądza** od Skarbu Państwa na rzecz adw. P. S. kwotę 738 zł (siedemset trzydzieści osiem złotych) tytułem wynagrodzenia obrońcy z urzędu oskarżonego T. W. w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym.

Sygn. akt II AKa 15/14

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 13 marca 2014 r.

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 4 grudnia 2013 r. sygn. akt 28/13, Sąd Okręgowy w T.:

- **uznał** oskarżonego T. W. za winnego tego, że w okresie od 1 kwietnia 2004 r. do dnia 17 stycznia 2005 r. w S. i T., woj. (...), oraz w S., woj. (...), brał udział w mającej na celu popełnianie przestępstw przeciwko życiu i zdrowiu zorganizowanej grupie przestępczej o charakterze zbrojnym kierowanej w tym czasie przez W. B. (który za wymieniony czyn został następnie skazany prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w T. wydanym w odrębnym postępowaniu karnym w sprawie sygn. II K 21/12), w skład której w tym czasie wchodził także T. K. i J. P. (2) (którzy za wymieniony czyn zostali następnie skazani prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w T. w odrębnym postępowaniu karnym w sprawie sygn. II K 21/12), tj. za winnego popełnienia przestępstwa z art. 258 § 2 k.k.

i za to, na podstawie art. 258 § 2 k.k. w zw. z art. 60 § 3 i § 6 pkt 4 k.k. oraz art. 33 § 1 k.k. wymierzył mu karę grzywny w wymiarze 200 stawek dziennych, przy czym, na podstawie art. 33 § 3 k.k., wysokość jednej stawki dziennej ustalił na kwotę 200 złotych.

- **uznał** oskarżonego T. W. za winnego tego, że działając w ramach zorganizowanej grupy przestępczej opisanej w pkt. I wyroku, na polecenie W. B. i J. P. (2) (którzy za wymieniony czyn zostali następnie skazani prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w T. wydanym w odrębnym postępowaniu karnym w sprawie sygn. II K 21/12), w dniu 29 kwietnia 2004 r. w S., woj. (...), w celu osiągnięcia korzyści majątkowej wspólnie z A. P. (który za wymieniony czyn został następnie skazany prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w T. wydanym w odrębnym postępowaniu karnym w sprawie sygn. II K 21/12) dokonał rozboju na osobie S. M. w ten sposób, że użył przemocy polegającej na uderzeniu rękami w tył głowy S. M., powodując u niego obrażenia ciała w postaci obrzęku w formie guza o średnicy 3,5 cm w okolicy potylicznej prawej, naruszające czynności narządu ciała na okres poniżej 7 dni, podczas gdy A. P. wyrwał S. M. i zabrał w celu przywłaszczenia torbę z pieniędzmi w kwocie 415.000 złotych, tj. za winnego popełnienia przestępstwa z art. 280 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. i za to:

- na podstawie art. 280 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. oraz art. 60 § 3 i § 6 pkt 3 k.k. wymierzył mu karę 1 roku i 10 miesięcy pozbawienia wolności,

- na podstawie art. 46 § 1 k.k. orzekł w stosunku do T. W. obowiązek zapłaty na rzecz S. M.:

- kwoty 10.000 złotych - tytułem częściowego naprawienia szkody wyrządzonej przestępstwem,

- kwoty 10.000 złotych - tytułem zadośćuczynienia za krzywdę wyrządzoną przestępstwem,

- **uznał** oskarżonego T. W. za winnego tego, że działając w ramach zorganizowanej grupy przestępczej opisanej w pkt. I wyroku, na polecenie i po uprzednim dostarczeniu przedmiotu przypominającego broń palną w postaci pistoletu przez

W. B. (który za wymieniony czyn został następnie skazany prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w T. wydanym w odrębnym postępowaniu karnym w sprawie sygn. II K 21/12), przy udzieleniu przez M. R. - nie biorącego udziału w zorganizowanej grupie przestępczej opisanej w pkt. I – pomocy, polegającej na udostępnieniu samochodu, a końcowo na odwiezieniu z miejsca przedmiotowego przestępstwa w inne określone miejsce (który za wymieniony czyn został następnie skazany prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w T. wydanym w odrębnym postępowaniu karnym w sprawie sygn. II K 21/12), w dniu 17 stycznia 2005 r. w S., woj. (...), w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, wspólnie z T. K. dokonał rozboju na osobie J. P. (1) w ten sposób, że po użyciu przemocy polegającej na kilkakrotnym uderzeniu znajdującej się przed swoim domem J. P. (1) pięściami w głowę i szyję, spowodował u niej obrażenia ciała w postaci stłuczenia głowy, wstrząśnienia mózgu, krwiaka powłok skóry okolicy potylicznej, krwiaka okularowego okolicy lewego oka, rany tłuczonej i krwiaka wargi górnej oraz stłuczenia części szyjnej kręgosłupa, naruszające prawidłowe czynności narządu ciała na okres powyżej 7 dni, a nadto zabrał J. P. (1) w celu przywłaszczenia siatkę z dokumentami, telefonem komórkowym, a nadto z pieniędzmi w walutach zagranicznych o równowartości 16.001,01 złotych polskich oraz pieniądze polskie w łącznej kwocie 90.000 złotych na szkodę małżonków J. i J. P. (3), w czasie gdy T. K. (który za wymieniony czyn został następnie skazany prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w T. wydanym w odrębnym postępowaniu karnym w sprawie sygn. II K 21/12) groził użyciem przedmiotu przypominającego wyglądem broń palną w postaci pistoletu w stosunku do A. K., który uprzednio swoim samochodem podwiózł J. P. (1) do miejsca jej zamieszkania, tj. za winnego popełnienia przestępstwa z art. 280 § 1 k.k. i art. 157 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 i w zw. z art. 65 § 1 k.k. i za czyn ten:

- na podstawie art. 280 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. i w zw. z art. 65 § 1 k.k. oraz art. 60 § 3 i § 6 pkt 3 k.k. wymierzył mu karę 1 roku i 10 miesięcy pozbawienia wolności,

- na podstawie art. 46 § 1 k.k. orzekł w stosunku do T. W. obowiązek zapłaty:

- na rzecz J. P. (1) i J. P. (3) łącznie kwoty 20.000 złotych - tytułem częściowego naprawienia szkody wyrządzonej przestępstwem,

- na rzecz J. P. (1) kwoty 30.000 złotych - tytułem zadośćuczynienia za krzywdę wyrządzoną przestępstwem.

Na podstawie art. 85 k.k. i art. 86 § 1 k.k., w miejsce jednostkowych kar pozbawienia wolności, wymierzył oskarżonemu T. W. karę łączną 3 lata pozbawienia wolności.

Zasądził od Skarbu Państwa na rzecz adw. P. S. z Kancelarii Adwokackiej w T. kwotę 3.690 złotych tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu T. W..

Zasądza od T. W. na rzecz Skarbu Państwa koszty sądowe w części w kwocie 2.500 zł, a w pozostałej części zwolnił T. W. od zapłaty kosztów sądowych, a poniesionymi wydatkami obciążył Skarb Państwa.

Powyższy wyrok, apelacją na korzyść oskarżonego, zaskarżył Prokurator Okręgowy w T..

Apelacja prokuratora, podnosząc zarzut obrazy przepisów prawa materialnego, a w szczególności art. 4 § 1 k.k. w zw. z art. 46 § 1 k.k. poprzez nieuwzględnienie w wyroku reguł intertemporalnych i orzeczenie wobec oskarżonego obowiązku zapłaty na rzecz S. M. kwoty 10.000 zł, a na rzecz J. P. (1) kwoty 30.000 zł, tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę wyrządzoną przestępstwem, **wnosi o:**

- dokonanie zmiany zaskarżonego wyroku poprzez wyeliminowanie orzeczeń o zadośćuczynieniu za doznaną krzywdę, a w pozostałej części o utrzymanie zaskarżonego wyroku w mocy.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje.

Apelacja prokuratora jest w pełni uzasadniona.

Art. 4 § 1 k.k. stwierdza, że jeżeli w czasie orzekania obowiązuje ustawa inna niż w czasie popełnienia przestępstwa, stosuje się ustawę nową, jednakże należy stosować ustawę obowiązującą poprzednio, jeżeli jest względniejsza dla sprawcy.

Czyny oskarżonego, za które Sąd Okręgowy w T., w dniu 4 grudnia 2013 roku, orzekł w stosunku do niego obowiązek zadośćuczynienia za krzywdę wyrządzoną pokrzywdzonym, zostały popełnione w dniu 29 kwietnia 2004 roku i w dniu 17 stycznia 2005 roku. W tej sytuacji Sąd I instancji winien w pierwszej kolejności odpowiedzieć na pytanie: czy w chwili popełniania tych czynów obowiązywała ta sama ustawa, która obowiązywała w chwili orzekania. Właściwa odpowiedź na tak postawione pytanie ma decydujące znaczenie dla dalszej części rozważań dotyczących ustawy względniejszej dla sprawcy.

Porównanie obowiązującego brzmienia art. 46 kodeksu karnego w dniach 29.04.2004 r. i 17.01.2007 r. (w tym okresie treść artykułu 46 k.k. nie ulegała zmianie) z brzemieniem tego artykułu w dniu orzekania przez Sąd I instancji jednoznacznie wskazuje, że przepis ten uległ zmianie, a tym samym, w chwili orzekania obowiązywała ustawa inna niż w czasie popełniania czynów przez oskarżonego.

Zgodnie z regułą wyrażoną w art. 4 k.k., sąd przy orzekaniu powinien kierować się treścią przepisu art. 46 k.k. obowiązującą w chwili orzekania, ale tylko wtedy, gdy poprzednio obowiązujący przepis nie był przepisem względniejszym dla sprawcy. W tym ostatnim bowiem wypadku winien dokonać swojego rozstrzygnięcia w oparciu o przepis obowiązujący poprzednio.

Artykuł 46 § 1 kodeksu karnego, obowiązujący w czasie popełniania przez oskarżonego zarzucanych mu przestępstw, nie przewidywał w ogóle możliwości orzeczenia obowiązku zadośćuczynienia za doznaną przez pokrzywdzonego krzywdę. Taka możliwość (a w pewnych sytuacjach nawet obowiązek dokonania takiego rozstrzygnięcia) pojawiła się dopiero z dniem 8 czerwca 2010 roku na podstawie ustawy z dnia 5 listopada 2009 roku (Dz. U., Nr 206, poz. 1589). Przed tą datą sąd, na wniosek pokrzywdzonego lub innej osoby uprawnionej, orzekał jedynie o obowiązku naprawienia szkody. Pojęcie naprawienia szkody rozumiane było przy tym wąsko i nie obejmowało zadośćuczynienia za doznaną krzywdę. W tej sytuacji, w oparciu o obowiązujący przepis art. 46 § 1 k.k., o obowiązku zadośćuczynienia Sąd orzekać nie mógł. Wprawdzie § 2 art. 46 k.k., w wersji obowiązującej przed 8 czerwca 2010 roku, stwierdzał, że zamiast obowiązku określonego w § 1 (a więc obowiązku naprawienia szkody) sąd może orzec na rzecz pokrzywdzonego nawiązkę w celu zadośćuczynienia (...) także za doznaną krzywdę, ale użycie słowa zamiast wyłączało jednoczesną możliwość orzeczenia obowiązku naprawienia wyrządzonej szkody i nawiązki w celu zadośćuczynienia za doznaną krzywdę.

Dopiero zmiana kodeksu karnego wprowadzona powołaną wyżej ustawą z dnia 5 listopada 2009 roku, a przede wszystkim zmiana treści art. 46 k.k., wprowadziła możliwość jednoczesnego orzekania obowiązku naprawienia szkody i zadośćuczynienia za doznaną krzywdę. Takie też stanowisko, na gruncie obowiązującej wersji art. 46 k.k., zajął Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 9 lipca 2013 r. (II.KK 161/13)

Przenosząc powyższe rozważania na grunt przedmiotowej sprawy należy stwierdzić, że obowiązująca w czasie popełniania przez oskarżonego przestępstw ustawa karna była względniejsza dla sprawcy. Twierdzenie to uzasadnia fakt braku możliwości jednoczesnego orzeczenia środka karnego w postaci obowiązku naprawienia szkody i zadośćuczynienia za doznaną krzywdę pod rządem ustawy poprzednio obowiązującej i istnienie takiej możliwości pod rządem ustawy obowiązującej w chwili orzekania przez Sąd I instancji.

Mając powyższe na uwadze i stosując się do treści art. 4 § 1 k.k. Sąd Okręgowy w T. nie miał możliwości orzeczenia wobec oskarżonego obowiązku zadośćuczynienia za doznaną krzywdę na rzecz S. M. i J. P. (1).

Skoro kwestia ta została przez Sąd Okręgowy przeoczona, co Sąd ten lojalnie przyznał w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, Sąd Apelacyjny, uwzględniając apelację prokuratora, zmienił zaskarżony wyrok i uchylił orzeczenia o zadośćuczynieniu na rzecz S. M. i J. P. (1).

W pozostałej części zaskarżony wyrok utrzymał w mocy i zwolnił oskarżonego od uiszczenia kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze, a wydatkami8 tego postępowania obciążył Skarb Państwa. Zasądził również od Skarbu Państwa, na rzecz adw. P. S., kwotę 738 zł tytułem nieopłaconego wynagrodzenia obrońcy z urzędu w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym.